

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

De Iudæis secundum Mosem ex Philone Cap. xij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

in se ipsa continet, pulcherrima atq; perfectissima huius mundi exemplar est, ad quam a creatore deo ab uniuersa substantia mundus simillime formatus est. Hæc Didymus ex sententia Platonis, q̄ omnia multo altius sapientissimus ille Moses, a quo hæc isti detorsērūt breuissime cōscripsit, qui ante hunc Solem, & stellas, & cælum uisibile, q̄d firmamentū appellat, ante aridā hanc terrā, ante diē & noctē, hæc lucē aliā, & diē & noctē aliā a deo ꝛo creatoreq; omniū facta fuisse ostēdit. Propheta q̄q; inuisibilē Solē ostendēs, oratiōe deo accōmodata. Timētibus inquit me Sol iustitiæ orietur. Ipsam q̄q; iustitiam non dico qualitatem aliquā, sed qualitatis creatricem Hebræorū ille propheta significauit, cum de deo dicat. Quis suscitauit ab oriente iustitiam, uocauit eam in facie eius. Verbum quoq; in prioribus creatorem ab Hebræis appellatū ostendimus. De quo quidem uerbo hæc apud eos feruntur. Qui natus est nobis sapientia a deo, iustitia, & sanctimonia, & redemptio/dicit enim, & uita, & sapientia, & ueritas, & omnia substantialiter. Subsistit enim & sapiētia hæc, & uerbum hoc, ut ab Hebræorum scriptura docemur, quamuis Phylō iudæus scripturæ interpret ac expositor aliter sentire uideatur, quæ non est alienum audire.

De Iudæis secundum Mosē ex Phylōne. CAP. XII.

Siquis uoluerit inq; significatoribus uti uerbis, nihil aliud intellectualem dicit esse mundum, q̄ dei iam creantis uerbum. Nihil enim aliud ciuitas illa intellectualis est, q̄ creatoris ratio creare iam cogitantis, quod dogma Mosi non meū est. Aperte namq; scribit ad imaginē dei hominē esse formatū. Quod si pars imago imaginis est. & uniuersus iste mūdus sensibilis ad exemplar diuinæ imaginis factus est; primitiuum ergo sigillum, quod intellectualem mundum appellamus, ipsum exemplar est. Primitiua sc̄da idæarum omnium dei uerbum. In principio autē dicit fecisse deum cælum & terrā, nō secundum tēpus principium intelligens, ut multi putant. Non fuit enim tempus ante mundum, sed aut cum ipso, aut post ipsum. Mensura enim motus tēpus est, motus autē re mota, prior esse non potest, sed aut posterior, aut simul. Quare necesse est tempus aut post mūdum, aut una cum eo factum fuisse. Relinquit ergo principium hic numerū esse intelligēdum, ut in principio pro
primū

primum accipiat. Et post pauca. Primum igitur cælum fecit incorporeale, & terrā inuisibilem aeris idæam & uacui. Quorum alter tenebras, niger enim aer ex natura est, alterꝝ abyssum appellauit. Vacuum enim profundissimum & effusissimum est. Deinde aquæ atque spiritus incorporalem substātiā, & denicꝝ septimæ lucis, quæ etiam incorporalis & intellectualis Solis exemplar, & omnium stellarum fuit. Duo autem, spiritus scilicet, & lux digniora uident. Alterum enim dei nominauit, quia spiritus uiuacissimus est, uitæ autem deus causa est, alteram autem ualde bonam esse affirmauit. Tanto enim intellectualis lux uisibili hac fulgētior est, ut mihi uideat, quanto Sol tenebris, dies nocte, & intellectus totius animæ dux oculis corporeis. Inuisibilis autem & intellectualis illa lux diuini uerbi est imago, quod generationem eius lucis explicuit, quæ est supercælestis stella, fons sensibilibum stellarum, aqua Sol, luna, cæteræq; stellæ pro uirtute sua fulgorem hauriunt, qui fulgor simplex atque sincerus tantum denigrat. posteaq; immutabilia transierit, quātum ab intellectualibus sensibilia distāt. Nihil enim sincerum est eorꝝ quæ sentiuntur, quoniam uero luce facta, tenebræ abierunt, & termini utriusq; spacij fixi sunt certis uespere & mane. Spacium temporis, quod hinc effectum fuit, diem nuncupauit, & diem non primā, sed unam, quæ dicta est propter intellectualis mundi solitudinem, qui unicam habet naturam. Et sic quidem incorporalis mundus absolutus est, diuino uerbo cōstitutus, ad cuius exemplar sensibilis creabatur, cuius primam partem atq; optimā cælum effecit, & firmamentum appellauit, quia corporeum est. Natura enim firmum atq; solidum corpus est propter trinam dimensionē. Nulla em̄ alia corporis solidi atq; firmi notio est, quam trina dimensio, Iure igitur ita nominauit, ut ab intellectuali atq; incorporeo, sensibile, hoc est corporeū distingueret. Hæc Phylo, quibus consentanea, Clæmens quoq; notiter in sexto dicit. Mundum inquit philosophia barbara alium intelligibilem, alium sensibilem censet, alterum primitiuum, alterum boni exemplaris imaginem, & intelligibilem quidē unitati attribuit. Sensibilem uero sexadi, connubium enim a Pythagoreis sexas dicitur, quia fœcundus numerus est. In unitate igitur cælum inuisibile factum est, & terra sancta, lux intellectualis. In principio enim fecit

G deus

deus caelum & terram, & terra erat inuisibilis. Et subiungit. Et dixit deus: Fiat lux, & facta est lux. In sensibilis autem mundi creatiōe, solidum creauit caelum. quod uero solidum est, sensibile etiam est, terram inuisibilem & lucē, quae cernitur. Haec latius diximus, ut ostendamus idaeas animalium in intelligibili mundo positas, a quibus sensibilia ista secundum Platonem creantur, ab Hebraeorum scriptura esse deriuata. Vnde etiam didicit Plato, incorporeas uirtutes & bonas, & contrarias esse.

Ab Hebraeis didicit Plato contrarias esse uirtutes.

CAPVT XIII.

Scribit enim in Decimo de legibus. Si omnia, quae quo uoluit mouentur anima gubernat, quare caelum etiam ab anima gubernari non dicimus? Certe inquam dicendum est. Vnum ne igitur, aut plures? pauciores inquam duabus, benefactrice scilicet atque contraria ponenda non sunt. Et post pauca. Cōcessum iam nobis est multarum bonarum uirtutum caelum esse repletum, contrarijs etiam non uacare. Vnde nobis bellum absque fine indictum est, in quo agendo patrocinio nobis opus est. Auxiliatores autem nobis dii & daemones sunt, nos uero possessio quaedam sumus deorum ac daemonum. Vnde ista Plato adinuenisti? ego quidem nescio aliud praeterquam, quod mille annis ante tuam aetatem uulgo apud Hebraeos hoc dogma ferebatur. Scribitur enim. Et uenerunt angeli dei, ut coram deo assisterent, & diabolus uenit in medio ipsorum. Diabolum quidem contrariam uirtutem, angelos autem bonos appellauit, quas & uirtutes bonas, & spiritus diuinos, & ministros dei scriptura nominat. Qui facit dicens angelos suos spiritus, & ministros eius ignis flammam. Bellum etiam a contrarijs nobis inferri scriptura significat dicens. Non esse nobis hanc luctationem aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principatus, potestates, & principes huius mundi, aduersus spiritualia nequam in caelestibus. Cum autem possessionem nos deorum & daemonum censeat, illud mosaicum traduxisse uidetur, quo dicitur. Quando altissimus gentes partiebat, disseminauit filios Adam, & constituit terminos gentium secundum numerum angelorum dei.

Quod animi quoque immortalitatem ab Hebraeis Plato didicerit.

CAPVT XIII.

At de